

اقرار

یا

قویترین دلایل

Reines des Preuves

اقرار عبارت از تصدیق و اذعان شخص است بر ارتکاب عمل و یا وجود امری بر ضرر خود او اگر بزهار در حین ارتکاب دستگیر گردد یعنی بزه مشهود باشد دیگر احتیاج باقرار او نیست یعنی انکار در چنین موقع تأثیری نخواهد داشت لیکن هر چند حيله و تزویر مردم زیادتر میشود دستگیری بزهار در حین ارتکاب کمتر پیش میآید در اینصورت اقرار جانشین دلیل بالا (مشهود بودن عمل) میگردد.

در زمانهای پیش اقرار بزرگترین دلایل و بهترین وسیله حصول قطع و یقین و تسکین دهنده بخاطر دادرس و آرام کننده وجدان عمومی بود

اقرار باعث میشد که دادرس بدون بیم از عذاب وجدانی و تردید و یاتأسف و پشیمانی دادنامه محکومیت صادر نماید و چون اقرار را از تمام دلایل بهتر میدانستند بوسائل مختلف برای تحصیل آن متشبث میگشتند و غالباً به شکنجه و آزار از متهم اقرار میگرفتند این نظر که اقرار قویترین دلایل میباشد فعلاهم در افکار عمومی وجود دارد و علت آن هم يك امر طبیعی روشنی است که هیچ شخص عاقلی حاضر باظهار امری که بر ضررش تمام شود نمیگردد و اظهار شخص بر ضرر خود در صورتی که بدون آرایش باشد اقوی حجت است از طرف دیگر اهمیت زیاد دادن بدلیل اقرار باعث میشود که متهم جداً تا آخرین لحظه پافشاری در انکار می نماید و با اظهارات خلاف واقع سعی میکند ذهن دادرس تحقیق را مشوب کرده و تردیدی در خاطر دادرس یا بازپرس راجع به

بزهکاری خود تولید کند يك نفر محکوم باعدام در فرانسه (آویانی) که اقرار بزه خود نموده بود موقعی که پای آلت قتاله گیوتین حاضر میشود این نصیحت را بسایر بزهاران میکند: (هیچوقت اقرار نکنید) پافشاری متهم در انکار بدو شک تولید تردید در ذهن دادرس میکند.

در دعاوی حقوقی پس از آنکه شخص ذی نفع اقراری بر ضرر خود کرد احتیاج بحصول دلیل دیگری نیست وقتی که شخص ذی نفع از منافع خود چشم می پوشد دادرس هم ناچار بتسلیم است زیرا جنبه عمومی در این امور است ولی در امور جزائی اقرار بتنهائی کافی برای ثبوت ارتکاب بزه نمیباشد دادرس نمیتواند بصرف اظهار متهم او را محکوم نماید باید تقصیری که متهم به خود نسبت میدهد بررسی گشته و بدرجه ثبوت برسد زیرا اقرار کننده ممکن است اختلال مشاعر داشته باشد شخص خیال و دیوانه و دارای امراض دماغی باشد - در کشور فرانسه زیاد دیده شده که بعضی از زندانیان اقرار بارتکاب بزیهائی که مستوجب مجازات فرستادن به کلنی های بدآب و هواست نموده اند بعد معلوم شده که از زندان فعلی خود خسته گشته و فکر مسافرت به کلنی بسر آنها افتاده است و یا امید اینکه فرار از مجازات در کلنی آسان تر است باعث این اقرار شده. در بعضی تبه کاریهای عجیب و غریب که کنجکاری عامه را جلب میکرد است دیده شده چندین نفر خود را به بازپرس عامل ارتکاب بزه معرفی میکردند پس از کشف تبه کار اصلی معلوم میشده اقرار

اشخاص که عقل و سبک مغزی بوده‌اند برای این بوده که اسمشان در روزنامه درج و باعکسشان منتشر گردد و بدینوسیله در جامعه مشهور گردند اینها معتقدند که در دل دوست بهر حيله رهى باید کرد

طاعت از دست نیاید گنهی باید کرد بنابراین اقرار باید مثل سایر دلائل تحت ذره بین بازپرسی قرار گرفته در صحت و باسقم آن دقت شده و در جه صحت آن سنجیده گردد و اعتماد و اطمینان بپسندی باقرار بتنهائی نباید داشت .

وسائل تحصیل اقرار

کم اتفاق می افتد که بزهار مرتجلا بخطای خود اعتراف نماید - هر چند از نظر روحی و اخلاقی اعتراف يك نوع احتیاج طبیعی است شخص مقصر يك نوع میل طبیعی دارد بر اینکه عمل خود را برای کسی نقل کند پس از اینکه عمل خود را حکایت کرد مثل اینکه يك بار سنگینی از دوشش برداشته و داش راحت میشود ولی از طرف دیگر ترس مجازات باعث میشود که در مقابل بازپرس جرأت اظهار آنرا ندارد طبیعت دیگری که حفظ بقاء و وجود باشد مانع از اعتراف خطا کاری میگردد - برای تحصیل اقرار از متهم بازجوئی میشود و وسیله دیگری که در زمانهای پیش زیاد بکار میبردند شکنجه و آزار متهم بود - شکنجه و آزار این عیب را دارد که اشخاص ضعیفالبینه و سست عنصر را وادار باقرار میکند ولی کسانی که استحکام بدنی و روحی دارند یا فشاری در انکار مینمایند .

هنگامی که متهم در شعبه بازپرسی وارد میشود و در مقابل بازپرس می نشیند چند عامل برای تحصیل اقرار در روحیه او مؤثر واقع میشود :

١ - صرف روبرو بودن با بازپرس و ترس از پرسش هائی که خواهد شد بر روحیه او فشار وارد آورده متهم مقاومت روحی خود را از دست داده پس از چند

پرسش گاهی اقرار میکند .

٢ - نادان متهم که عواقب عمل و اظهارات خود را نسنجیده و اقرار میکند و یا از سادگی تصور میکند که اگر اقرار کرد و اظهار ندامت نمود مجازات نخواهد شد .

٣ - بازپرس با مهارت مخصوصی پرسش های خود را در تعقیب هم میکند که متهم در بن بستى قرار گرفته و جزا قرار چاره ندارد .

بازپرس در پرسش های خود کاملاً آزاد است نحوه بازجوئی بسته به سلیقه او و طریق ادراکش میباشد دلائلی که علیه متهم در پرونده موجود است بازپرس بیان نموده اختلاف گوئی های متهم را کوشزد کرده و علت آنرا میپرسد - تکذیب اظهارات او را بوسیله گواهان نیز خاطر نشان کرده و سعی میکند بدین طریق اقرار صادقانه بدست آورد - بازپرس باید با کمال بی طرفی بازجوئی نماید حس حب و بغض تعصب دینی و احساساتی نداشته باشد در جستجوی يك نفر بزهار یا بی تقصیر نباشد بلکه منظورش کشف حقیقت و اجرای قانون باشد و بس - رویه بازپرس در بازداشت متهم تهدید کردن - وعده کردن بکمک در صورت اقرار تمام رویه های غلط و خلاف عدالت و قانون است .

انقسام اقرار

اقرار ممکن است صریح باشد یا ضمنی - اقرار واقعی اقرار صریح متهم است بر اینکه عمل را شخصاً باجه کیفیت مرتکب شده است .

اقرار چه در دعای حقوقی و چه در امور کیفری ممکن است قبل از شروع بتعقیب صورت گرفته باشد یا در جریان تعقیب و دادرسی

اقراریکه قبل از شروع به تعقیب یعنی در زندگی عادی صورت گرفته است ممکن است کتبی باشد یا شفاهی

اقرار کتبی از حیث تاثیر مثل اقرار است که در ضمن تعقیب و دادرسی بعمل آمده باشد دادرسی ارزش

آنرا می‌سنجد معنای عبارت آن ممکن است مورد بحث قرار گیرد و درجه قوت آن از لحاظ دلیل بودن نیز متفاوت است ولی در هر حال اقرار کتبی بقوت خود (در حدیکه سنجیده شده و ارزش بآن داده شده) باقی است مگر اینکه ادعای جعلیت نسبت بآن شود و یا خلاف آن ثابت گردد.

اقرار شفاهی قبلی تنها بوسیله گواه ثبوت آن ممکن است و ارزش اظهارات گواهان و درجه قوت این اقرار بنظر بازپرس و دادرس است

اقراریکه در مراحل مختلف تعقیب کیفری بعمل آمده چون متهم یا شخص ذی‌نفع عادتاً از عواقب اظهارش مسبوق شده است تاثیرش بیشتر است هر چند اقرار از سایر دلائل اطمینان بخش تراست هر اقراری را نباید درست و مطابق با واقع دانست ممکن است اقرار از روی نومیدی و یا کسب شهرت و یا مشوب کردن ذهن قاضی و مغشوش کردن بازجوئی بمنظور اغفال بازپرس و فرار دادن بزهار اصلی و یا از بین بردن آثار و دلائل باشد ممکن است با اقرار غلطی بازپرس از جاده خوب منحرف شده مدتی در بیراهه جستجو کند موقعی که بخود آمده ملتفت میشود که اقرار اولیه غلط و از روی غرض بوده دلائل و آثار بزه را از بین برده اند و بزهار واقعی فرار اختیار کرده است - و نیز ممکن است کسی از روی فداکاری برای دیگری اقرار بارتکاب بزه نماید زنی برای نجات شوهر یا طفلش خود را مقصر معرفی کند و یا کسی قوه کار و فعالیت در او کشته شده از زندگی نومید قصد خود کشی دارد.

شرایط مؤثر بودن اقرار

غالب قوانین قدیم و قوانین فعلی بعضی کشورها شرایطی برای مؤثر بودن اقرار معین کرده اند که خارج از آن شرایط اقرار را کان‌لم‌یکن می‌شمارند
قانون کیفری اتریش ۱۸۵۳ میلادی شرایطی برای صحت اقرار نهاده بود که بعداً قانون جدید مملتی داشت

ولی این شرایط را بطور کلی میتوان مقیاس صحت اقرار و سنجش آن قرار داد:

- ۱ - اقرار تنها نزد بازپرس صورت نگرفته بلکه در دادگاه نیز متهم با اقرار خود باقی باشد
- ۲ - اقرار کننده دارای عقل سالم باشد
- ۳ - اقرار صریح و روشن باشد نه اینکه بازست و یا حرکات دست و سر غیر مشخص صورت گیرد
- ۴ - اقرار تنها پاسخ ساده (بله یا نه) نباشد شرح قضیه را با جزئیات و کیفیات آن اقرار کرده باشد
- ۵ - اقرار متهم با بازجوئی هائی که قبلاً بعمل آمده تطبیق کند البته در صورتی که با این شرایط اقرار حاصل گردد اطمینان بخش است و اگر این شرایط حاصل نشد دادرس در دادنامه خود اقرار را غیر قابل تاثیر دانسته و دلائل خود را بر مؤثر نبودن آن نیز ذکر می‌کند.

در دعوی حقوقی اقرار دارای دو صفت میباشد

که در امور کیفری آن دو صفت وجود ندارد

- ۱ - اقرار حقوقی غیر قابل انکار است
- ۲ - اقرار حقوقی غیر قابل تفکیک است

۱ - غیر قابل انکار بودن اقرار

در دعوی حقوقی پس از آنکه یکی از طرفین دعوی حقی برای طرف مقابل بر ضرر خود شناخت دیگر نمیتواند گفته قبلی خود را تکذیب نماید و علیه او حجت است در امور جزائی اینطور نیست متهمی که نزد بازپرس اقرار بعمل خود نموده ممکن است در دادگاه منکر شود پس از اقرار در مرحله نخستین در مرحله پژوهشی می‌تواند اظهارات قبلی خود را تکذیب کند و مبتنی بر اشتباه خود یا دادرس بداند همانطور که دادرس اقرار اولیه متهم را می‌سنجد انکار بعدی او را نیز سنجیده و دادرسی خواهد کرد اگر انکار بعدی بهتر باقرائن و اوضاع و احوال تطبیق کند مقبول دادرس واقع و اقرار قبلی اگر با کیفیات و اوضاع و احوال تطبیق نکرد مردود

برای ثبوت بزهکاری متهم نیست بطریق اولی قرائنی که علیه متهم وجود دارد از قبیل فرار را نمیتوان کافی برای محکوم کردن او دانست بلکه بایستی در کیفیت این قرائن بررسی کرده و آنها را سنجید
در قوانین زمانهای گذشته اموری را علیه متهم تعبیر کرده او را محکوم میساختند

۱ - در قانون رم قدیم کسی را که برای تحصیل رضایت خاطر طرف مقابله پول میداد در حکم اقرار کننده بزه دانسته دادنامه محکومیت او را صادر میکردند البته ایندلیل را در بزه های مهم کافی نمیدانستند زیرا ترس از محکومیت خطائی ممکن بود متهم را وادار به پرداخت مبلغی کرده باشد.

۲ - خاموشی متهم را نیز بعضی قوانین تعبیر بر مقرر بودن او نموده و محکومش میساختند

۳ - فرار متهم و حاضر نشدن او در موقع دادرسی بعضی قوانین دلیل تقصیر کاری متهم دانسته اند در صورتیکه در قوانین امروزی در غیاب متهم بازپرس دلایل را جمع آوری نموده و ممکن است منع تعقیب یا براهت متهم فراری اعلام گردد

۴ - قسم که در قوانین رم و یونان برای حل قضیه و تصمیم دادرس بکار برده میشد در قوانین امروز در امور کیفری بکلی متروک است.

دکتر امین فر

۱. هنر بخش

کارورز تیمارستان شهرداری

او واقع خواهد شد در هر حال در امور کیفری متهم میتواند پس از اقرار انکار کند چه این اقرار در مرحله رسیدگی کیفری باشد چه قبل از شروع رسیدگی چه قبل از محکومیت باشد چه بعد از آن متنبی ارزش این انکار بسته بنظر دادرس است

۲ - غیر قابل تفکیک بودن

در دعوی حقوقی اقرار قابل تفکیک نیست یعنی مقررله نمیتواند آن قسمت از اقرار را که بنفع اوست قبول کند و آن قسمت که بر ضررش میباشد رد کند ولی در امور کیفری همانطور که صحت و سقم اقرار بسته بنظر دادرس است دادرس میتواند قسمتی از اقرار را که راجع به بعضی عوامل و کیفیات بزه باشد قبول کند و قسمتی دیگر را طرد کند زیرا ممکن است متهمی اقرار بارتکاب بزه بنماید ولی کیفیاتی بر آن اضافه کند که باعث تخفیف یا از بین بردن مسئولیت او گردد مثلاً متهمی اقرار بارتکاب قتل دارد ولی اظهار میکند که در مقام دفاع از نفس بوده و یا اینکه پیش بینی کردن بزه را منکر است یا فرض های دیگری میتواند کرد متهمی اقرار باخفاء اموال مسروقه مینماید در صورتی که مسروقه بودن اموال ثابت نیست بنابراین اقرار در امور کیفری قابل تفکیک است

اقرار غیر صریح یا ضمنی

چنانکه گفتیم اقرار صریح متهم بتنهائی کافی

بخش پژوهش قانونی

دکتر - ع. میرسیاسی کارشناس
رسمی وزارت دادگستری
معاون تیمارستان شهرداری

کارشناس و کارشناسی

هر آن در برابر هر اتغلا تصمیم و اظهار نظری کارشناس در مقابل اشکالات و دشواریهایی واقع میشود که در حل آنها عوامل متعددی را بایستی در نظر داشته باشد

وظیفه کارشناسی از وظایف سنگین و پر مسئولیتی است که انجام آن نه تنها بایستی متکی به عناصر مثبت و محرزی باشد و این عناصر همیشه وجود ندارند بلکه